

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ РОЗВИТКУ ДИТИНИ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА**

Умань 2022

Укладачі:

д. п. н., проф. кафедри дошкільної освіти Гаврилюк С. М.

к. п. н., доц. кафедри психології та педагогіки розвитку дитини
Авраменко О. О.;

Рецензенти:

к. п. н., доц. кафедри психології та педагогіки розвитку дитини
Карнаух Л. П.

к. п. н., доц. психології та педагогіки розвитку дитини Бутенко О.Г.

Методичні рекомендації розглянуті та затверджені на засіданні кафедри психології та педагогіки розвитку дитини (протокол № 1 від «09» серпня 2022 р.), кафедри дошкільної освіти (протокол № 1 від «11» серпня 2022 р.)

Т.в.о. завідувача кафедри доц. Алла ЗАЛІЗНЯК

Методичні рекомендації розглянуті та затверджені на засіданні вченої ради факультету (протокол № 1 від «18» серпня 2022 р.).

Голова ради

Світлана ПОПІЧЕНКО

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні рекомендації про випускні кваліфікаційні роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта в УДПУ імені Павла Тичини розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», «Положення про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини», «Положення про Європейську кредитно-трансферну систему навчання в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини», «Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії», Положення про випускні кваліфікаційні роботи в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини та інших нормативно-правових актів.

Випускна кваліфікаційна робота (далі – ВКР) є самостійним кваліфікаційним навчально-науковим дослідженням здобувача вищої освіти, яке виконується на завершальному етапі навчання в університеті для отримання освітнього ступеня «Магістр».

Підготовка випускної кваліфікаційної роботи має на меті:

- систематизацію, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності і психолого-педагогічних або спеціальних дисциплін та застосування цих знань при розв'язанні конкретних завдань;
- розвиток навичок самостійної роботи, оволодіння методикою дослідження та проведення експерименту при розв'язуванні проблем і питань, що порушуються у кваліфікаційній роботі;
- з'ясування підготовленості здобувачів вищої освіти до самостійної роботи в сучасних умовах.

Виконання кваліфікаційної роботи передбачає вирішення наступних завдань:

- поглиблення, систематизацію та закріплення отриманих під час навчання теоретичних знань здобувача вищої освіти;
- виявлення здатності здобувача вищої освіти обрати і проаналізувати наукову або практичну проблему, зробити теоретичні висновки і узагальнення на основі сучасних методологічних зasad фахового напряму, застосувати знання при вирішенні конкретних наукових та виробничих (фахових) завдань, обґрунтувати практичні рекомендації;
- напрацювання і поглиблення навичок самостійної роботи з літературними джерелами, методичними та інструктивними матеріалами, а також оволодіння методикою досліджень та експерименту;
- вивчення та осмислення досвіду професійної діяльності за сучасних умов;
- визначення рівня професійної компетентності випускника як його здатності до самостійної практичної роботи, творчого вирішення фахових завдань.

До керівництва випускними кваліфікаційними роботами освітнього ступеня «Магістр» (за освітньо-професійною програмою), залучаються, як

правило, науково-педагогічні працівники з науковим ступенем за відповідною або суміжною спеціальністю;

- з науковим ступенем та вченим званням за відповідною або суміжною спеціальністю. Одному керівнику може бути заплановано не більше восьми кваліфікаційних робіт.

В окремих випадках дозвіл на закріплення кваліфікаційних робіт понад вищезазначену норму надається вченою радою університету.

Керівник випускної кваліфікаційної роботи:

- надає допомогу у виборі теми, розробці плану роботи, здійснює консультування у використанні джерел та літератури, методології дослідження;

- надає допомогу в розробці календарного плану на весь період виконання кваліфікаційної роботи;

- надає систематичні консультації щодо виконання ВКР;

- перевіряє виконання роботи (частинами і в цілому);

- надає письмовий висновок на роботу.

Здобувач вищої освіти (виконавець випускної кваліфікаційної роботи):

- у терміни, визначені керівником, підбирає та опрацьовує матеріали, необхідні для виконання ВКР;

- укладає та узгоджує з керівником календарний план-графік виконання ВКР з урахуванням трудомісткості розділів, необхідності перевірки матеріалів керівником та консультантами, отримання висновку керівника і рецензії та своєчасного надання повністю підготовленої, перевіrenoї та допущеної до захисту роботи не менш ніж за десять днів до її захисту при Екзаменаційній комісії (далі - ЕК);

- інформує керівника про стан виконання роботи відповідно до плану-графіка, надає на його вимогу необхідні матеріали для перевірки;

- самостійно виконує ВКР;

- при виконанні ВКР враховує сучасні досягнення науки і техніки, використовує передові методики наукових та експериментальних досліджень;

- при розробці дослідницьких процесів, проведенні різного роду розрахунків та їх моделюванні використовує сучасні комп'ютерні технології;

- особисто подає ВКР, допущену до захисту, для перевірки на наявність академічного плагіату на кафедру, а також рецензенту;

- знайомиться зі змістом відгуку керівника і рецензії та готове (у разі необхідності) аргументовані відповіді на зауваження при захисті ВКР на засіданні ЕК.

- своєчасно прибуває на захист або попереджає завідувача кафедри та голову ЕК (через секретаря ЕК) про неможливість присутності на захисті із зазначенням причин цього та наступним наданням документів, які засвідчують поважність причин.

За достовірність фактичного матеріалу й іншої інформації, поданої у кваліфікаційній роботі, обґрутованість і вірогідність висновків та положень, що виносяться на захист, несе відповідальність безпосередньо автор

дослідження і його науковий керівник.

Випускна кваліфікаційна робота виконується державною мовою з урахуванням орфографічних, пунктуаційних та стилістичних норм.

2. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕМАТИКИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Тематика випускних кваліфікаційних робіт розробляється кафедрами, розглядається на засіданні науково-методичної комісії факультету, затверджується вченовою радою факультету і доводиться до відома здобувачів вищої освіти (оприлюднюється на дошках оголошень, сайтах структурних підрозділів тощо). З метою уникнення академічного плагіату теми робіт оновлюються щороку.

Здобувач вищої освіти має право вибирати тему випускної кваліфікаційної роботи з ряду запропонованих або запропонувати власну тему з необхідним обґрунтуванням доцільності її розробки і можливості виконання.

Тема випускної кваліфікаційної роботи має бути пов'язана з основними напрямами науково-дослідницької роботи відповідної кафедри.

Заява виконавця випускної кваліфікаційної роботи пишеться на ім'я декана факультету, підписується виконавцем, науковим керівником, завідувачем кафедри, гарантом освітньої програми.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний подати заяву або першого місяця першого року навчання (ОС «магістр») (*Додаток В*).

Тема випускної кваліфікаційної роботи та наукове керівництво обговорюється на засіданні науково-методичної комісії факультету і затверджуються наказом ректора університету за поданням декана факультету.

В окремих випадках можлива зміна або корекція теми випускної кваліфікаційної роботи, її плану, заміна наукового керівника. Ці питання вирішуються на засіданні науково-методичної комісії факультету не пізніше, ніж за три місяці до терміну подання відповідної роботи до попереднього захисту.

3. СТРУКТУРА ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Випускна кваліфікаційна робота повинна містити:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень, символів, одиниць величин і термінів (за необхідності);
- вступ;
- основну частину (розділи та підрозділи);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Усі структурні елементи роботи розпочинаються з нової сторінки.

Титульний аркуш роботи містить: найменування закладу вищої освіти (Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини), де виконана робота; назну факультету, кафедри; вид роботи відповідно до освітнього ступеня; тему роботи; прізвище, ім'я, по батькові автора; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я по батькові наукового керівника; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я по батькові рецензента; місто і рік виконання (*Додаток А*).

Зміст роботи повинен містити найменування та номери початкових сторінок усіх структурних частин: вступу, розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовок), висновків, списку використаних джерел та додатків (*Додаток Б*).

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів може бути поданий в роботі (якщо вжита специфічна термінологія, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення та ін.) у вигляді окремого списку, який розміщається перед вступом або після змісту.

Перелік умовних позначень необхідно друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводяться позначення, а справа – їхню детальну розшифровку.

Вступ – це частина випускної кваліфікаційної роботи, яка орієнтує на подальше розкриття теми, а також містить всі необхідні кваліфікаційні характеристики дослідження. У вступі розкривається актуальність проблеми, стан її вивчення та значущість для теорії і практики.

У вступі випускної кваліфікаційної роботи на здобуття ОС «Магістр» необхідно обґрунтовано сформулювати мету, завдання, об'єкт, предмет, гіпотезу (за необхідності), методи дослідження, експериментальну базу, теоретичне та практичне значення, подати відомості про апробацію дослідження, публікації автора за темою дослідження та структуру роботи.

Основна частина роботи обов'язково повинна складатися з декількох розділів (від 2 до 3), які, в свою чергу, можуть мати підрозділи.

Кожен розділ та підрозділ повинен мати назну. В основній частині подається аналіз й узагальнення результатів дослідження. Потрібно висвітлити теоретичні основи роботи, розкрити зміст використаних термінів, викласти хід дослідження. Цифрові дані слід подавати в таблицях або графіках, діаграмах, які повинні мати заголовок.

Основна частина роботи має містити дві складові: теоретичну (розкриваються теоретичні передумови проведеного дослідження) і практичну (викладається хід дослідження та його результати).

Висновки розміщають на окремій сторінці. У них наводяться основні результати дослідження, представлені відповідно до поставлених завдань. Рекомендований обсяг висновків - 2-3 сторінки.

Список використаних джерел містить найменування та вихідні дані всіх використаних дослідником наукових праць (монографій, наукових статей, наукових збірників, посібників, підручників), публіцистичних, періодичних і архівних джерел.

До додатків включають допоміжний матеріал, необхідний для повноти

сприйняття роботи (анкети, інструкції, схеми, таблиці та рисунки, діаграми, гістограми, ілюстрації, фотографії тощо).

4. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Загальні вимоги

Випускна кваліфікаційна робота виконується за допомогою комп’ютера в текстовому редакторі (кегль 14, шрифт Times New Roman, звичайний, інтервал 1,5). Поля: верхнє - 20 мм; нижнє - 20 мм; ліве - 30 мм; праве - 10-15 мм. Робота друкується на папері формату А4 (210 x 297 мм), використовуючи одну сторону листа і подається у переплетеному вигляді.

Обсяг основного тексту випускної кваліфікаційної роботи (без додатків та списку використаних джерел) для освітнього ступеня «Магістр» (за освітньо-професійною програмою) – 65-80 сторінок.

В основному обсязі випускної кваліфікаційної роботи вступ та висновки займають не менше 10%, решту займає текст розділів.

Заголовки структурних частин кваліфікаційної роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкуються великими літерами симетрично до тексту і не мають порядкового номера. Заголовки підрозділів - маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Перенос слів у заголовках не допускається.

Нумерація

Нумерацію сторінок подають у правому верхньому куті арабськими цифрами без знака №.

Із структурних частин нумерують розділи (наприклад: РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2, РОЗДІЛ 3), після номера крапку не ставлять, з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку (наприклад: 1.1., 1.2.; 2.1.), далі йде заголовок підрозділу).

Таблиці, схеми, діаграми випускної кваліфікаційної роботи необхідно подавати одразу після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» (Мал.) і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. (Наприклад: Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назив і пояснівальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією).

Таблицю нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. У правому верхньому кутку над відповідним

заголовком таблиці розміщують надпис «Таблиця» із зазначенням її номера.

Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: Таблиця 2.5 (п'ята таблиця другого розділу).

При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку слово «Таблиця» і номер її вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 2.5».

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1–7]...».

Якщо в тексті роботи необхідно зробити посилання на конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання у висновках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань. Наприклад: цитата в тексті: «... незважаючи на [13, с.15]». Відповідний опис у переліку посилань:

11. Дороніна М. С. Культура спілкування ділових людей : навч. посіб. / М. С. Дороніна. К. : Леабешіа, 1998. 192 с.

Посилання на ілюстрації роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад «(рис. 1.2)».

Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад, «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «... у табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочене слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Список використаних джерел є частиною будь-якої дослідницької роботи, його подають після основного тексту та висновків. Список повинен містити не менше 60 – ОС «магістр» (за освітньо-професійною програмою). Список інформує про використані і цитовані документи та надає найважливішу бібліографічну інформацію за темою роботи про книги, статті, дисертації та інші джерела, використані автором у роботі, підтверджує достовірність і точність запозичень: цитати, факти, таблиці, схеми, карти та ін., на основі яких будується дослідження.

У список варто включати всі матеріали, які були прочитані, переглянуті, проаналізовані. Бажано виявляти джерела якомога повніше, пам'ятаючи, що бібліографічний список до наукової роботи - це підсумок вивчення проблеми і передумова подальших наукових досліджень. Особливу увагу потрібно приділити огляду новітніх досліджень з проблеми (за останні 3-5 років), як показнику інформованості автора про сучасний стан досліджуваної теми.

Список є бібліографічним посібником, тому кожний включений до списку документ повинен бути описаний відповідно стандартів.

Бібліографічний опис документів здійснюється за: ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Усі бібліографічні записи в бібліографічних списках рекомендується нумерувати, що дає уяву про розміри списку, полегшує його використання. Нумерація є суцільною для всього бібліографічного списку, номер ставиться перед бібліографічним записом і відокремлюється від нього крапкою.

При складанні списку можливі різні способи розстановки бібліографічних описів джерел: алфавітний, хронологічний, систематичний, нумераційний (в порядку першого згадування публікацій у тексті роботи).

Найчастіше використовується алфавітна розстановка, тобто в алфавіті прізвищ авторів і заголовків, якщо автор не зазначений чи авторів більше трьох. Вказані у списку публікації подають в наступному порядку:

- роботи вітчизняних та іноземних авторів, надрукованих українською мовою в загальному алфавіті, з урахуванням транскрипції написання;

- твори вітчизняних та іноземних авторів іноземними мовами, спочатку латинський алфавіт, потім східні мови (за наявності).

При використанні в тексті цитат чи довільного переказу змісту творів інших авторів, обов'язково потрібно робити посилання, вказуючи в тексті в квадратних дужках номер бібліографічного запису зі списку літератури та

сторінку цитування. Наприклад: [28, с. 287].

Додатки

Додатки оформляють як продовження випускної кваліфікаційної роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи.

Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований зверху малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток_» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад: «Додаток А».

5. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Оформлена відповідно до вимог кваліфікаційна робота подається на попередній захист відповідно до графіка, запропонованого кафедрою, на якій виконувалась робота.

На попередній захист, який проводиться не менше ніж за місяць до терміну проведення захисту випускних кваліфікаційних робіт перед ЕК, робота подається не зброшурованою, без рецензії. Цей захист передбачає пошук недоліків, які були допущені здобувачем вищої освіти у ході виконання

кваліфікаційної роботи та надання рекомендацій щодо їх

усунення, а також складання висновку викладачів кафедри під час попереднього захисту щодо можливості допуску цієї роботи до захисту перед ЕК.

Попередній захист проводиться за участю викладачів кафедри, на якій виконувалася робота. У ході захисту оцінюється готовність роботи в цілому, відповідність змісту роботи її тематиці, ступінь та глибина розробки теми. Здобувачу вищої освіти ставляться запитання відповідно до змісту роботи, які виникають під час попереднього захисту. Заслуховується висновок наукового керівника про якість та стан готовності роботи до захисту.

За результатами попереднього захисту випускна кваліфікаційна робота може бути:

1. Рекомендована до захисту у тому вигляді, в якому вона подана.

2. Рекомендована до захисту з умовою усунення недоліків, на які вказали викладачі кафедри. Остаточна рекомендація роботи до захисту в цьому випадку надається науковим керівником.

Не допущена до захисту за недотримання основних вимог до змісту та оформлення роботи. У разі цього науковим керівником складається стислий звіт по пунктах, в яких пояснюється, чому випускна кваліфікаційна робота не відповідає рівню роботи фахівця за спеціальністю. Рішення про недопуск до захисту приймається на засіданні кафедри і оформлюється протоколом, витяг з якого подається до ЕК.

Керівник роботи готує письмовий висновок, у якому дає короткий опис роботи, зазначає її актуальність, оригінальність результатів, характеризує фаховість та самостійність здобувача вищої освіти. Керівник пропонує свою оцінку роботи за національною шкалою та шкалою ECTS.

Перед захистом випускні кваліфікаційні роботи проходять обов'язкову перевірку на наявність академічного plagiatu. Роботи, виконані не самостійно, а також ті, що не пройшли перевірку або мають понад 25% неоригінального тексту, до захисту не допускають.

На підставі попереднього захисту ВКР, її перевірки на наявність академічного plagiatu та висновку керівника, робота передається здобувачем вищої освіти на рецензування.

Рецензування випускної кваліфікаційної роботи доручають висококваліфікованим фахівцям (викладачам і науковцям) Університету, провідним спеціалістам виробничих, наукових і проектних організацій. Склад рецензентів затверджується на засіданні кафедри, на якій виконувалася робота, одночасно із затвердженням тематики ВКР. Рецензент знайомиться з роботою і дає на неї письмову рецензію. Обсяг рецензії складає 1-2 сторінки друкованого тексту.

Рецензія повинна містити рекомендацію про оцінку за національною шкалою. До захисту випускної кваліфікаційної роботи допускають здобувача вищої освіти, який виконав всі вимоги навчального плану.

До випускної кваліфікаційної роботи обов'язково додають супровідні документи: заяву (Додаток В), завдання (Додаток Г), подання голові ЕК

(Додаток Д), рецензію, довідку про наявність плагіату.

Здобувачі вищої освіти, які є переможцями Всеукраїнських конкурсів наукових робіт (дипломи І – III ступенів), Всеукраїнських студентських олімпіад (І – III місця), звільняються від публічного захисту роботи на відкритому засіданні ЕК.

Захист випускної кваліфікаційної роботи проводиться на відкритому засіданні ЕК, склад якої затверджений наказом ректора Університету у встановленому порядку або на виїзному засіданні у колективах замовників з обов'язковою присутністю наукового керівника.

Екзаменаційній комісії разом з випускною кваліфікаційною роботою подаються такі документи:

- а) документи, передбачені п. 5.7. розділу цього Положення;
- б) ілюстративні матеріали (плакати, макети, таблиці), якщо такі наявні;
- в) наказ ректора про допуск здобувача вищої освіти до захисту ВКР;
- г) зведена відомість про виконання здобувачем вищої освіти навчального плану і отримані ним оцінки з навчальних дисциплін, курсових робіт, практик.

Порядок захисту випускної кваліфікаційної роботи передбачає:

- а) представлення здобувача вищої освіти та огляд поданих до захисту документів головою ЕК;
- б) виголошення здобувачем вищої освіти основних положень роботи;
- в) відповіді здобувача вищої освіти на запитання голови, членів ЕК та осіб, присутніх на захисті;
- г) виступ наукового керівника (за відсутності керівника зачитується його письмовий висновок на роботу);
- д) прикінцеве слово здобувача вищої освіти;
- е) рішення Екзаменаційної комісії.

5.12. Для доповіді за результатами кваліфікаційної роботи здобувачеві вищої освіти надається до 10 хвилин. Загальна тривалість захисту не повинна перевищувати 30-ти хвилин. У доповіді необхідно відзначити актуальність теми та науковий апарат, результати дослідження, їх практичну цінність. Дозволено використовувати додаткові ілюстративні матеріали на плакатах, слайдах та інших електронних носіях.

Результати захисту випускної кваліфікаційної роботи оцінюються відповідно до критеріїв (Додаток 3) за 100-балльною та переводиться у національну шкалу та шкалу ECTS. Рішення Екзаменаційної комісії про оцінку рівня підготовки здобувача вищої освіти, а також про присвоєння йому кваліфікації та видачу диплома (звичайного зразка або з відзнакою) приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні. При однаковій кількості голосів голос голови комісії є вирішальним. Результат оголошується після затвердження протоколу головою ЕК.

Здобувач вищої освіти, який за результатами захисту ВКР отримав незадовільну оцінку, відраховується з Університету і йому видається академічна довідка встановленого зразка.

Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на засідання ЕК для захисту

випускної кваліфікаційної роботи, то в протоколі комісії робиться відмітка, що він «не з'явився» на засідання ЕК.

Здобувачі вищої освіти, які неатестовані у затверджений для них термін і не захистили випускну кваліфікаційну роботу, мають право на повторний захист роботи в наступний термін роботи ЕК упродовж трьох років.

Здобувачу вищої освіти, який з поважних причин, що підтверджено документально, не з'явився на засідання ЕК, ректор Університету може продовжити термін для захисту до наступного періоду роботи ЕК, але не більше, ніж на рік.

Після захисту випускні кваліфікаційні роботі реєструються і передаються актом лаборантом кафедри, на якій вони виконувалися, для зберігання у бібліотеку Університету на період п'яти років, після чого списуються в установленому порядку.

Додаток А

Зразок оформлення титульного аркуша випускної кваліфікаційної роботи
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

(повне найменування факультету)

(повна назва кафедри)

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітній ступінь (магістр)

(вибрати необхідне)

на тему:

**Виконав: студент ____ курсу, ____ групи
спеціальності**

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма

(назва освітньої програми)

(прізвище та ініціали студента)

Керівник::

(науковий ступінь та/або вчене звання, прізвище та ініціали)

Рецензент:

(науковий ступінь та/або вчене звання, прізвище та ініціали)

Умань – 202_

Додаток Б

Зразок оформлення змісту

ЗМІСТ

ВСТУП
РОЗДІЛ 1
1.1
1.2
РОЗДІЛ 2
2. 1
2.2
ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ДОДАНКИ

Додаток В

Декану факультету

(назва факультету)
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини

(науковий ступінь та/або вчене звання, прізвище та ініціали)

Студента курсу _____ групи_____

денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я по батькові)

Заява

Прошу затвердити на вченій раді факультету тему випускної кваліфікаційної роботи у такій редакції: «_____».

(тема роботи)

Керівником прошу призначити _____

(вчене звання, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Дата

Підпис студента

Керівник

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Гарант освітньої програми

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Декан факультету

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Додаток Г

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

Факультет дошкільної та спеціальної освіти

Кафедра _____

Освітній ступінь _____
(шифр і назва)

Спеціальність _____
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖОЮ

Завідувач кафедри _____

«____» _____ 20 _ року

З А В Д А Н Н Я НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТА

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____
керівник роботи _____,
(прізвище, ім'я, по батькові)

затверджені _____
«____» _____ 20 _ року протокол №_____

2. Срок подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані по роботі _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань для розробки)

5. Перелік графічного матеріалу _____

6. Консультанти по роботі з вказівкою розділів

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Студент

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(нічне)

(пізвище та ініціали)

Додаток Д

**УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ**

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

Направляється студент(ка) _____ до захисту роботи
(прізвище та ініціали)

за спеціальністю _____
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма _____
(назва освітньої програми)

на тему:

Випускна кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

Декан факультету _____
(підпис) _____
(прізвище, ініціали)

Довідка про успішність

Студент _____ за період навчання на факультеті
(прізвище та ініціали студента)
з ____ 20 ____ року до ____ 20 ____ року повністю виконав навчальний
план освітньої програми _____ з таким
розділом оцінок за:

національною шкалою: відмінно ____ %, добре ____ %, задовільно ____ %;

шкалою ECTS: A ____ %; B ____ %; C ____ %; D ____ %; E ____ %.

Диспетчер/ методист заочної форми навчання факультету _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

ВИСНОВОК керівника випускної кваліфікаційної роботи

Студент (-ка) _____

Керівник роботи _____

(підпис)

«_____» 20____ року

Висновок кафедри про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота розглянута. Студент (-ка) _____
(прізвище та ініціали)
допускається до захисту роботи в екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри _____
(назва кафедри)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

«_____» 20____ року

Додаток Ж

**Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини**
(повне найменування вищого навчального закладу)

П Р О Т О К О Л № _____ від «_____» 20____ року

засідання екзаменаційної комісії № _____

З розгляду випускної кваліфікаційної роботи студентки _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

На тему

ПРИСУТНІ :

Голова ЕК _____
(науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Члени ЕК

ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ВИКОНАНО:

Під керівництвом _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

З консультацією _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

ДО ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ ПОДАНО ТАКІ МАТЕРІАЛИ :

1. Подання голові ЕК щодо захисту випускної кваліфікаційної роботи, у якій містяться довідка про успішність, висновок керівника, висновок кафедри _____

2. Пояснювальна записка до випускної кваліфікаційної роботи на _____ сторінках

3. Креслення, презентації на _____ аркушах

4. Рецензія _____
(науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

5. Навчальна карта студента

6. Резюме до роботи _____ МОВОЮ

(вказати мову)

Після повідомлення (протягом ____ хв.) про виконану роботу студенці задані такі запитання:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

УХВАЛИЛИ:

1. Визнати, що студентка _____ -
(прізвище та ініціали)

виконала і захистила випускну кваліфікаційну роботу з оцінкою за шкалами:
національною _____ ECTS _____

2. Присвоїти _____
(прізвище та ініціали)

кваліфікацію _____

за спеціальністю _____

(шифр, назва)

3. Видати диплом _____
(з відзнакою)

4. Відзначити, що _____

Голова ЕК: _____
(підпис) _____
(прізвище та ініціали) _____

Члени ЕК: _____

(прізвище та ініціали й посада особи, що склала протокол, підпис)

Додаток 3

КРИТЕРІЙ
оцінювання випускної кваліфікаційної роботи

№	Назва частини роботи	Критерій оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Вступ	Рівень актуальності проблеми	5
		Наявність, повнота і відповідність вимогам до науково-дослідного апарату	5
			10
2	Теоретичний розділ	Теоретична обґрунтованість проблеми та шляхів її розв'язання, наявність аналізу ключових понять	15
		Критичність аналізу, наявність власної позиції	5
			20
3	Практичний розділ	Відповідність емпіричних матеріалів теоретичним дослідженням. Повнота емпіричного дослідження	20
		Обґрунтованість висновків, що випливають з результатів емпіричних досліджень	10
		Наявність наочного представлення емпіричних матеріалів (графіки, діаграми, таблиці)	5
			35
4	Висновки	Повнота висновків та їх відповідність завданням	10
5	Список використаних джерел	Правильність оформлення літературних джерел	1
		Відповідність використаних літературних джерел темі дослідження	1
		Наявність сучасних видань (за останні 5 років)	1
		Логічний зв'язок з посиланнями в тексті	1
		Достатність кількості джерел (не менше 40)	1
			5
6	Захист роботи	Відповідність доповіді змісту випускної кваліфікаційної роботи	5
		Повнота відповідей на запитання	5
		Якість верbalного висвітлення доповіді	5
			15
7	Апробація дослідження у фахових виданнях, у виступах на конференціях		5
8	Наявність додатків		5
9	Наявність у роботі граматичних, орфографічних, технічних помилок		-5
РАЗОМ			100

Додаток К

**Приклади оформлення списку літератури
згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація.
Бібліографічне посилання. Загальні положення
та правила складання» з урахуванням правок
(код УКНД 01.140.40)**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.
Два автора	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.
Три автора	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири автори	Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Украгропромпродуктивність, 2006. 106 с. Основи марикультури / Грициняк І. І. та ін. Київ : ДІА, 2013. 172 с.
П'ять і більше авторів	Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с. Методи підвищення природної рибопродуктивності ставів / Андрющенко А. І. та ін. ; за ред. М. В. Гринжевського. Київ, 1998. 124 с.

Колективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. аграр. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с.
За редакцією	Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І. Я. Коцюмбаса. Львів : Тріада плюс, 2006. 360 с.
Автор і перекладач	Брігхем Є. В. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленського та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.
Частина видання	
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф.</i> Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108. Скидан О. В., Судак Г. В. Розвиток сільськогосподарського підприємництва на кооперативних засадах. <i>Кооперативні читання: 2013 рік</i> : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–6 квіт. 2013 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2013. С. 87–91.

Статті з продовжуючих та періодичних видань	<p>Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. <i>Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка.</i> 2013. Вип. 148. С. 31–34.</p> <p>Масловська Л. Ц., Савчук В. А. Оцінка результативності і ефективності виробництва органічної агропродовольчої продукції. <i>Агросвіт.</i> 2016. № 6. С. 23–28.</p> <p>Акмеологічні засади публічного управління / Є. І. Ходаківський та ін. <i>Вісник ЖНАЕУ.</i> 2017. № 1, т. 2. С. 45–58.</p> <p>Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. <i>Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis.</i> 2017. Vol. 65, №. 1. P. 259–271.</p>
Книги	Електронні ресурси
Законодавчі документи	<p>Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11. 2017).</p> <p>Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017).</p> <p>Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2017).</p>
Періодичні видання	<p>Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. <i>Ефективна економіка.</i> 2013. № 10. URL: http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017).</p>

	<p>Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i>. 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2017).</p> <p>Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, № 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.</p>
Сторінки з веб-сайтів	Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? <i>Екологія життя</i> : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).
	Інші документи
Законодавчі і нормативні документи (інструкції, накази)	<p>Конституція України : станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків : Право, 2016. 82 с.</p> <p>Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 9 листоп.</p> <p>Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. <i>Все про бухгалтерський облік</i>. 2015. № 51. С. 21–42.</p> <p>Про затвердження Порядку забезпечення доступу вищих навчальних закладів і наукових установ, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних : наказ М-ва освіти і науки України від 2 серп. 2017 р. № 1110. <i>Вища школа</i>. 2017. № 7. С. 106–107</p>

Стандарти	<p>ДСТУ ISO 9001: 2001. Системи управління якістю. [Чинний від 2001-06-27]. Київ, 2001. 24 с. (Інформація та документація).</p> <p>СОУ-05.01-37-385:2006. Вода рибогосподарських підприємств. Загальні вимоги та норми. Київ : Міністерство аграрної політики України, 2006. 15 с. (Стандарт Мінагрополітики України)</p>
Дисертації, автореферати дисертацій	<p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 03.00.16 / Житомир. нац. агроекол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с.</p> <p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.-г. наук : 03.00.16. Житомир, 2011. 40 с.</p>
Препринти	<p>Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препрінт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).</p>